कोवीड-१९ साथरोग प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभुमीवर महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेचा लाभ राज्यातील सर्व नागरिकांना सर्व अंगीकृत रुग्णालयांमार्फत उपलब्ध करून देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांकः रास्वयो-२०२०/प्र.क्र.८०/आरोग्य-६
जी.टी. रुग्णालय आवार, १० मजला
मंत्रालय, मुंबई -०१
दिनांक: २३ मे, २०२०

वाचा :-

१) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, शासन निर्णय क्रमांकः रास्वयो-२०१८/प्र.क्र.७४/आरोग्य-६, दि. २६ फेब्रुवारी, २०१९

२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, वरळी, मुंबई यांचे क्र. राआहसो/मुकाअ/कोविड-१९/५४३/२०२० दिनांक २७.०४.२०२० चे पत्र.

प्रस्तावना :-

राज्यामध्ये संदर्भीय दिनांक २६.०२.२०१९ च्या शासन निर्णयान्वये सुधारीत महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेशी प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजना संलग्नीकरण करून एकत्रित स्वरूपात मे. युनायटेड इंडिया इन्शुरन्स कंपनीच्या सहकार्याने दिनांक ०१.०४.२०२० पासून अंमलात आली आहे. सदर योजनेत सुमारे ८५ ते ९० टक्के नागरिकांचा लाभार्थी म्हणून समावेश होत असून उर्वरीत नागरिक योजनेच्या लाभापासून वंचित राहत आहेत. महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनांची अंमलबजावणी व सनियंत्रण राज्य आरोग्य हमी सोसायटीमार्फत केले जाते. महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेंतर्गत पिवळी, केशरी, अंत्योदय, अन्नपुर्णा योजना शिधापत्रिकाधारक कुटुंबे आणि अवर्षणग्रस्त १४ जिल्ह्यांमधील (औरंगाबाद व अमरावती विभागातील सर्व जिल्हे आणि नागपूर विभागातील वर्धा जिल्हा) शुभ्र शिधापत्रिकाधारक शेतकरी कुटुंबे तसेच महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळातील जीवित नोंदणीकृत लाभार्थी कुटुंबे समाविष्ट आहेत. प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेमध्ये सामाजिक, आर्थिक व जातनिहाय जनगणना-२०११ मधील नोंदित लाभार्थी कुटुंबे समाविष्ट असून ग्रामीण भागासाठी स्वाभाविक निकष व शहरी भागासाठी व्यावसायिक निकष ठेवण्यात आले आहेत.

सध्या जगभर पसरलेल्या कोरोना विषाणूची लागण देशभरात झाली असून कोरोनाबाधित रुग्णांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. महाराष्ट्र राज्यात इतर राज्यांच्या तुलनेत सर्वाधिक कोरोनाबाधित रुग्णांची संख्या झालेली आहे. त्यामुळे राज्यातील कोरोना संशयित रुग्णांमध्ये होणारी वाढ लक्षात घेता अधिकाधिक रुग्णालयात उपचारांची सुविधा उपलब्ध होणे आवश्यक आहे. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शनानुसार राज्यामध्ये काही ठिकाणी शासकीय रुग्णालये कोविड-१९ रुग्णालये म्हणून घोषित करण्यात आलेली आहेत. या पार्श्वभुमीवर कोविड -१९ रुग्णांना अंगीकृत खाजगी रुग्णालयामध्ये उपचार घेण्यासाठी आर्थिक बोजा पडू नये तसेच कोविड -१९ महामारीच्या संकटामध्ये सर्वच नागरिकांना आरोग्य विषयक हमी व आर्थिक दिलासा मिळावा यासाठी मर्यादित कालावधीसाठी योजनेची व्याप्ती सर्व नागरिकांसाठी वाढविण्याचा प्रस्ताव राज्य आरोग्य हमी सोसायटीकडून प्राप्त झालेला आहे. तसेच महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेतील उपचारांचा लाभ लाभार्थी रुग्णांबरोबर इतर रुग्णानांदेखील मिळावा आणि शासकीय रुग्णालयाकरीता राखीव असलेल्या उपचार पद्धती उपलब्ध व्हाव्यात व योजनेंतर्गत अंगीकृत रुग्णालयातील डॉक्टर, इतर कर्मचारी व अनुषंगीक कर्मचारी यांना कोविड -१९ साथरोग प्रतिबंध संदर्भात आवश्यक साधन सामग्री उपलब्ध व्हावी याबाबत राज्य आरोग्य हमी सोसायटीकडून प्रस्ताव प्राप्त झालेला आहे. सदर प्राप्त प्रस्तावानुसार शासनाने पुढील निर्णय घेतला आहे.

<u>शासन निर्णय :-</u>

१. कोविड -१९ उद्रेकाच्या पार्श्वभुमीवर संभाव्य परिस्थितीचा विचार करून महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेंतर्गत कोरोनाबाधित रुग्णांवर उपचार करण्याकरीता लाभार्थी रुग्णांबरोबर राज्यातील सदर योजनेचे लाभार्थी नसलेल्या इतर रुग्णांनादेखील महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेंतर्गत अंगीकृत खाजगी रुग्णालयामध्ये कोविड-१९ साठी उपचार अनुज्ञेय राहील. याबाबत राज्य आरोग्य हमी सोसायटीने विहीत कार्यपद्धतीनुसार कार्यवाही करावी. (लाभार्थ्याला रहिवासी पुरावा म्हूणन वैध पिवळी, केशरी, शुभ्र शिधापत्रिका, तहसीलदार यांचा दाखला व अधिवास प्रमाणपत्र यांपैकी कोणतेही एक पुरावाजन्य कागदपत्र सादर करावे लागेल, त्याबरोबरच शासनमान्य फोटो ओळखपत्र देणे आवश्यक राहील. कोरोनाच्या साथीचे गांभीर्य, उपचाराची तातडी पाहता उपचारासाठी आवश्यक कागदपत्राबाबत शिथिलता देण्याचे अधिकार मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, वरळी, मुंबई यांना देण्यात येत आहेत. कोरोनाच्या उपचारासाठी योजनेतील समाविष्ट पॅकेजची यादी या आदेशासोबत प्रपत्र "अ" प्रमाणे राहिल.)

२. सद्यस्थितीत महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेंतर्गत ९९६ उपचार व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेंतर्गत १२०९ उपचार पुरविले जात असून याचा लाभ राज्यातील २.२३ कोटी कुटुंबांना मिळत आहे. या अंतर्गत राज्यातील सुमारे ८५% लोकसंख्येचा समावेश होतो. तथापि राज्यातील कोविड-१९ उद्रेकाची सद्यस्थिती पाहता सद्यस्थितीत महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेंतर्गत समाविष्ट नसलेल्या राज्यातील रहिवासी असलेल्या उर्वरीत

नागरिकांनासुद्धा महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजनेंतर्गत अनुज्ञेय ९९६ उपचार पद्धतींचा लाभ मान्यता प्राप्त दराने सर्व अंगीकृत रुग्णालयामध्ये उपलब्ध करून देण्यात येईल.

३. शासकीय रुग्णालयाकरीता राखीव असलेल्या १३४ उपचारापैकी सांधा प्रत्यारोपण शस्त्रक्रिया व श्रवणयंत्राचा उपचार वगळता १२० उपचार अंगीकृत खाजगी रुग्णालयांना ३१ जुलै, २०२० पर्यंत मान्यता प्राप्त दराने देण्यात यावेत. (राखीव उपचारांची यादी प्रपत्र "ब" मध्ये दर्शविण्यात आलेली आहे). योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांच्या खर्चाची प्रतीपुर्ती विमा कंपनीकडून व योजनेंतर्गत लाभार्थी नसलेल्या कुटुंबांच्या उपचाराची खर्चाची प्रतिपुर्ती संबंधित रुग्णालयास राज्य शासनाद्वारे राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, वरळी, मुंबई यांचेमार्फत हमी तत्वावर करण्यात येईल.

४. सदरील आदेशासोबत जोडलेल्या प्रपत्र "क" मध्ये समाविष्ट असलेले काही किरकोळ व काही मोठे उपचार व काही तपासण्या ज्या महात्मा ज्योतिबा फुले जन आरोग्य योजना व प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजनेंतर्गत समाविष्ट नाहीत. त्या उपचार व तपासण्या सदरील योजनेंतर्गत अंगीकृत रुग्णालयांमध्ये सर्व लाभार्थ्यांना (योजनेंतर्गत लाभार्थी असलेले व लाभार्थी नसलेले) CGHS च्या दरानुसार (NABH/NABL) उपलब्ध करून देण्यात येतील. सदर खर्चाची प्रतीपुर्ती संबंधित रुग्णालयास राज्य शासनाद्वारे राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, वरळी, मुंबई यांचेमार्फत हमी तत्वावर करण्यात येईल.

५. कोविड -१९ साठी शासनाने जाहीर केलेल्या खाजगी अंगीकृत रुग्णालयांकडून कोरोना संशयीत रुग्णांवर उपचार करण्याकरीता PPE किट्स व N-९५ मास्कचा आवश्यक वापर करण्यात येईल त्या प्रमाणात प्रत्यक्ष शासनाने ठरविलेल्या दरानुसार निधी देण्यात येईल. याबाबत जिल्हा शल्य चिकित्सक यांचेमार्फत सनियंत्रण केले जाईल व त्याची सर्वस्वी जबाबदारी ही संबंधित जिल्हा शल्य चिकित्सक यांची राहील. तसेच प्रतीपुर्ती करण्यापुर्वी सर्व बाबी तपासून अनावश्यक आर्थिक भार पडणार नाही, याची खबरदारी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी यांची राहिल.

६. सदरील प्रयोजनार्थ येणारा खर्च हा सोसायटीस वित्तीय वर्षात उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या निधीमधून भागविण्यात यावा. योजनेची अंमलबजावणी राज्य आरोग्य हमी सोसायटीने योजनेची मार्गदर्शक तत्वे, अटी व शर्तीनुसार करावी.

७. सदर योजना ३१ जुलै, २०२० पर्यंत अंमलात राहील. तद्नंतर याबाबत आढावा घेऊन मुदतवाढीचा निर्णय शासनस्तरावरून घेण्यात येईल.

८. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र. १६१/२०२०/व्यय-१३, दिनांक १९.०३.२०२० अन्वये देण्यात आलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२००५२३१२५०५६२११७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

प्रदीप व्यास 23-5-2020

(डॉ.प्रदीप व्यास)

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२) मा. मुख्यमंत्री, यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३) मा. मंत्री, आरोग्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४) मा.राज्यमंत्री, आरोग्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५) मा. मंत्री, (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६) मा.राज्यमंत्री, (सर्व) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
८) सर्व मा. विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, विधानमंडळ, विधानभवन, मुंबई- २१
९) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०) अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११) प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
१२) विभागीय आयुक्त (सर्व)
१३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी,नॅशनल हेल्थ एजन्सी,भारत सरकार, नवी दिल्ली
१४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी,वरळी, मुंबई
१५) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान
१६) उप महासंचालक, आधार (यु.आय.डी), टेलिफॅोन एक्चेंज बिल्डींग, कफ परेड, मुंबई
१७) आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालीका, मुंबई
१८) जिल्हाधिकारी /आयुक्त, महानगरपालीका(सर्व)
१९) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परीषद (सर्व)
२०) संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई
२१) संचालक, वैद्यकिय शिक्षण विभाग, बृहन्मुंबई महानगरपालीका, मुंबई
२२) संचालक, वैद्यकिय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
२३) जिल्हा शल्यचिकित्सक (सर्व)
२४) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
२५) नियंत्रक, शिधावाटप, मुंबई
२६) संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२७) सहसंचालक/ उपसंचालक, आरोग्य सेवा परिमंडळे (सर्व)
२८) जिल्हा पुरवठा अधिकारी, (सर्व)
२९) जिल्हा माहिती अधिकारी (सर्व)

३०) अधिष्ठाता, शासकीय वैद्यकिय महाविद्यालये व रुग्णालये (सर्व)
३१) सह सचिव / उप सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३२) उप सचिव,गृह विभाग,मंत्रालय,मुंबई
३३) उप सचिव, उद्योग उर्जा व कामगार विभाग,मंत्रालय,मुंबई
३४) उप सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,मंत्रालय,मुंबई
३५) उप सचिव,सामान्य प्रशासन विभाग,मंत्रालय,मुंबई
३६) सर्व कार्यासने , सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३७) नियोजन विभाग (कार्यासन१४७२), मंत्रालय, मुंबई
३८) वित्त विभाग, कार्यासन - व्यय -१३/अर्थसंकल्प-९, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३९) भारतीय जनता पक्ष, महाराष्ट्र प्रदेश वसंतराव भगवान चौक, नरीमन पाईंट , मुंबई-२०
४०) शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर मुंबई- २८
४१) इंडीयन नॅशनल कॉंग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश कॉंग्रेस (आय)समिती टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई
४२) राष्ट्रवादी कॉंग्रेस पक्ष, राष्ट्रवादी भवन, फ्री प्रेस जर्नल मार्ग, नरीमन पाईंट मुंबई- २१
४३) बहुजन समाज पक्ष, डी-१ इन्सा हठमेंट, आझाद मैदान, मुंबई ४०० ००१
४४) भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राजभवन, एस. व्ही. पटेल रोड, मुंबई -०४
४५) भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष, मार्क्सवादी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई -१३
४६) निवड नस्ती (आरोग्य-६)

प्रपत्र -अ

Sr No	Category	Category Code	Sub Category	Sub Category Code	Procedures	Procedure code	Mandatory documents at the time of Preauth	Mandatory documents at the time of Claim	Relaxations given
1	Critical Care	M3	Critical Care	M3Q1	Acute Bronchitis And Pneumonia With Respiratory Failure, Ventilator 10 Days Stay	M3Q1.3	Chest X-Ray/ **HRCT Chest, Machine generated ABG,** Clinical photo with ventilatory support,	Abg, Lab Investigations, Post Treatment Evidence Of Clinical Improvement	HRCT Chest exempted
2	Critical Care	M3	Critical Care	M3Q1	Septic Shock (ICU Management) With Ventilatory Assistance	M3Q1.8	**Machine generated ABG,** RFT, **USG,** Urine R/M, Clinical photograph, Xray chest, CBC. **Justification from treating Physician for necessity of ventilatory support if SpO2 is <80%, esp. of no evidence of alkalosis/acidosis,** Screen shot of spo2	Abg, Lab Investigations, Post Treatment Evidence Of Clinical Improvement, Report Of Blood Culture/ Urine Culture . **If Blood Culture Report is Negative then other Markers of Sepsis Like Urine Culture/ Sputum Culture/Csf Analysis/ C3 Marker To Be Given To Confirm The Dignosis Of Septic Shock.**	Other Markers Of Sepsis Like Urine Culture/ Sputum Culture/Csf Analysis/ C3 Marker To Be Given To Confirm The Dignosis Of Septic Shock exempted
3	Critical Care	M3	Critical Care	M3Q1	ARDS Plus DIC (Blood & Blood Products) With Ventilatory Care	M3Q1.6	Chest X-Ray, Machine generated ABG, Clinical photo with ventilator support, CBC, **DIC profile** BTCT	ABG, Lab Investigations, Post Treatment Evidence Of Clinical Improvement	No

Sr No	Category	Category Code	Sub Category	Sub Category Code	Procedures	Procedure code	Mandatory documents at the time of Preauth	Mandatory documents at the time of Claim	Relaxations given
4	Critical Care	M3	Critical Care	M3Q1	ARDS With Ventilatory Care 14 Days Stay	M3Q1.4	Chest X-Ray/ **HRCT Chest, Machine generated ABG,** Clinical photo with Ventilatory support, For ARDS packages Ventilator with NIV Mask / invasive ventilator should be discretion of treating physician. **CPAP, BiPAP is not accepted**	Abg, Lab Investigations, Post Treatment Evidence Of Clinical Improvement	HRCT Chest exempted. Only invasive ventilator permitted. NIV mask not allowed.
5	Critical Care	M3	Critical Care	M3Q1	ARDS With Multi Organ Failure With Ventilatory Care 14 Days Stay	M3Q1.5	Chest X-Ray/ **HRCT Chest, Machine generated ABG,** Clinical photo, RFT, LFT, CBC, **Sr Electrolites** For ARDS packages **Ventilator with NIV Mask /** invasive ventilator should be discretion of treating physician	ABG, Lab Investigations(Cbc, Lft, Rft), Post Treatment Evidence Of Clinical Improvement. Justification From Treating Dr For Standalone Niv Treatment(If Given) In Ards	HRCT Chest exempted. Only invasive ventilator permitted. NIV mask not allowed.
6	Nephrology	M8	Nephrology	M8T2	Rapidly Progressive Renal Failure (RPRF)10 Days	M8T2.4	RFT, S. Protein, USG Abdomen, Sr. Electrolytes, (ANA/DsDNA/ANCA/C3 /C4 optional)	Post Treatment Evidence Of Clinical Improvements & Lab Investigations, Renal Biopsy	No
7	Pulmonology	M10	Pulmonology	M10T4	Acute Respiratory Failure (Without Ventilator) 10 Days Stay	M10T4.5	**Serum Electrolytes,** ABG, ECG, Sputum / Bronchial Washing / ET Suctions for Analysis x ray mandatory for pre auth.	Post Treatment Evidence Of Clinical And Lab Investigations	No
8	Pulmonology	M10	Pulmonology	M10T4	Acute Respiratory Failure (With Ventilator) 10 Days Stay	M10T4.6	**Serum Electrolytes,** ABG, ECG, Sputum / Bronchial Washing / ET Suctions for Analysis x ray mandatory for pre auth.	Post Treatment Evidence Of Clinical And Lab Investigations	No

प्रपत्र -ब

120 Govt. Reserved Procedures out of 996 procedures covered under MJPJAY

Sr no.	Category	Procedure name
1	ENT Surgery	Brachial Cyst Excision
2	ENT Surgery	Removal of Submandibular Salivary Gland
3	ENT Surgery	Parotid Duct Repair
4	ENT Surgery	Branchial Sinus Excision
5	ENT Surgery	Partial Glossectomy
6	ENT Surgery	Abbe Operation
7	ENT Surgery	Wedge Excision
8	ENT Surgery	Cystic Hygroma Excision-Major
9	ENT Surgery	Hemi/Partial/Subtotal Thyroidectomy
10	ENT Surgery	Isthmectomy
11	ENT Surgery	Total Thyroidectomy
12	ENT Surgery	Cystic Hygroma Excision-Minor
13	ENT Surgery	Para thyroidectomy
14	ENT Surgery	Excision Of Thyroglossal Cyst Fistula
15	GENERAL SURGERY	Epigastric Hernia Without Mesh
16	GENERAL SURGERY	Epigastric Hernia With Mesh
17	GENERAL SURGERY	Hiatus Hernia Repair Abdominal
18	GENERAL SURGERY	Rare Hernias (Spigalion,Obuturator,Sciatic)
19	GENERAL SURGERY	Umbilical Hernia Without Mesh
20	GENERAL SURGERY	Umbilical Hernia With Mesh
21	GENERAL SURGERY	Ventral And Scar Hernia Without Mesh
22	GENERAL SURGERY	Ventral And Scar Hernia With Mesh
23	GENERAL SURGERY	Lap. Appendicectomy
24	GENERAL SURGERY	Pyloromyotomy
25	GENERAL SURGERY	Operation For Hydatid Cyst Of Liver
26	GENERAL SURGERY	Cholecystectomy
27	GENERAL SURGERY	Lap.Cholecystectomy
28	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Cholecystectomy & Exploration Cbd
29	GENERAL SURGERY	Repair Of Cbd
30	GENERAL SURGERY	Splenectomy For Hypersplenism
31	ENT Surgery	Facial Nerve Decompression
32	ENT Surgery	Excision Of Tumors In Pharynx
33	ENT Surgery	Adenoidectomy - Gromet Insertion
34	ENT Surgery	Endoscopic Sinus Surgery
35	ENT Surgery	Mastoidectomy
36	ENT Surgery	Tympanoplasty
37	ENT Surgery	Stapedectomy - Veingraft

38	ENT Surgery	Excision Of Benign Tumour Nose
39	ENT Surgery	Angiofibroma Nose
40	ENT Surgery	Endoscopic DCR
Sr no.	Category	Procedure name
41	OPHTHALMOLOGY SURGERY	Enucleation with Orbital implant
42	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Lavh
43	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Vaginal Hysterectomy With Pelvic Floor Repair
44	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Vaginal hysterectomy with mesh
45	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Laparoscopic Cystectomy
46	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Vaginal Hysterectomy
47	ORTHOPEDIC SURGERY AND PROCEDURES	Amputations - Forequarter
48	ORTHOPEDIC SURGERY AND PROCEDURES	Amputations - Hind Quarter And Hemipelvectomy
49	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Partial Gastrectomy
50	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Total Gastrectomy
51	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Distal Gastrectomy For Gastric Outlet Obstruction
52	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Cyst Excision + Hepatic Jejunostomy
53	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Choledochoduodenostomy Or Choledocho Jejunostomy
54	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Splenectomy
55	SURGICAL GASTRO ENTEROLOGY	Spleenectomy For Space Occupying Lesion
56	PLASTIC SURGERY	Cleft Lip
57	PLASTIC SURGERY	Cleft Palate
58	PEDIATRIC SURGERIES	Congenital Dermal Sinus
59	PEDIATRIC SURGERIES	Cystic Lesions Of The Neck
60	PEDIATRIC SURGERIES	Sinuses & Fistula Of The Neck
61	PEDIATRIC SURGERIES	Thoracic Wall Defects- Correction
62	PEDIATRIC SURGERIES	Gastro Esophageal Reflux Correction
63	PEDIATRIC SURGERIES	Laparoscopic Choleycystectomy
64	PEDIATRIC SURGERIES	Scrotal Transposition Repair
65	PEDIATRIC SURGERIES	Undescended Testis
66	GENITO URINARY SURGERIES	Orchidopexy Bilateral

Sr no.	Category	Procedure name
67	GENITO URINARY SURGERIES	Open Pyelolithotomy
68	GENITO URINARY SURGERIES	Open Cystolithotomy
69	GENITO URINARY SURGERIES	Renal Cyst Excision
70	GENITO URINARY SURGERIES	Vasico Vaginal Fistula
71	GENITO URINARY SURGERIES	Epispadiasis - Correction
72	GENITO URINARY SURGERIES	Ureterocele
73	GENITO URINARY SURGERIES	Open Prostatectomy
74	GENITO URINARY SURGERIES	Total Cystectomy
75	NEUROSURGERY	Ventricular Tapping
76	NEUROSURGERY	Abscess Tapping
77	NEUROSURGERY	C.S.F. Rhinorrhoea
78	NEUROSURGERY	Laminectomy
79	NEUROSURGERY	Discectomy
80	NEUROSURGERY	Anterior Discectomy & Bone Grafting
81	NEUROSURGERY	Discectomy With Implants
82	NEUROSURGERY	Spinal Fixation Rods And Plates, Artificial Discs
83	PLASTIC SURGERY	Tm Joint Ankylosis
84	PLASTIC SURGERY	Leprosy Reconstructive Surgery
85	PLASTIC SURGERY	Vaginal Atresia
86	PLASTIC SURGERY	Cup And Bat Ears
87	DERMATOLOGY	Pemphigus /Pemphigoid
88	DERMATOLOGY	Toxic Epidermal Necrolysis
89	RHEUMATOLOGY	Sle (Systemic Lupus Erythematosis)
90	RHEUMATOLOGY	Sle With Sepsis
91	RHEUMATOLOGY	Scleroderma
92	RHEUMATOLOGY	Mctd Mixed Connective Tissue Disorder
93	RHEUMATOLOGY	Vasculitis
94	GASTROENTEROLOGY	Achalasia Cardia
95	GASTROENTEROLOGY	Gastric Varices
96	OPHTHALMOLOGY SURGERY	Pterygium + Conjunctival Autograft
97	ENT Surgery	Myringotomy without grommet insertion
98	ENT Surgery	Phono Surgery For Vocal Cord Paralysis
99	ORTHOPEDIC SURGERY AND PROCEDURES	Disarticulation (hind & for quarter)

Sr no.	Category	Procedure name
100	ORTHOPEDIC SURGERY AND PROCEDURES	Limb Lengthening
101	GENITO URINARY SURGERIES	Varicocele-unilateral
102	GENITO URINARY SURGERIES	Varicocele-bilateral
103	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Tuboplasty
104	General Surgery	Excision Pilonidal Sinus
105	General Surgery	Eversion of Hydrocele Sac- unilateral
106	General Surgery	Haemorroidectomy+ Fistulectomy with or without sphinctor repair
107	General Surgery	Fissurectomy
108	General Surgery	Fissurectomy with Sphincterotomy
109	General Surgery	Inguinal Hernia Repair
110	General Surgery	Prolapse of Rectal Mass – Excision
111	General Surgery	Haemorroidectomy
112	General Surgery	Scrotal Swelling (Multiple) – Excision
113	PEDIATRIC SURGERIES	Inguinal Hernia & Hydrocele
114	Mental Disorders Packages	F20-F29 Schizophrenia, schizotypal and delusional disorders
115	Mental Disorders Packages	F30-F39 Mood (affective) disorders
116	Mental Disorders Packages	Pre- Electro Convulsive Therapy (ECT) and Pre- rTranscranial Magnetic Stimulation (TMS)Package *
117	Mental Disorders Packages	Electro Convulsive Therapy (ECT)
118	GYNAECOLOGY AND OBSTETRICS SURGERY	Hysteroscopic adhesiolysis
119	General Surgery	Ligation of Ankle Perforators
120	General Surgery	Benign Soft Tissue Tumor (small) – Excision

प्रपत्र- क

Sr No		CGHS TREATMENT PROCEDURE/INVESTIGATION LIST (DELHI/NCR)	Rate in Rs.
Minor and OPD Procedures			
1		Aspiration Plural Effusion - Diagnostic	138
2		Phimosis Under LA	1508
3		Injection for Haemorrhoids	476
4		Injection for Varicose Veins	403
5		Excision of Warts	357
6		Conjunctival wound repair or exploration following blunt trauma	3795
7		Removal of corneal foreign body	132
8		Bandage contact lenses for corneal perforation	529
9		Re-suturing (Primary suturing) of corneal wound	1323
10		Probing and Syringing of lacrimal sac- in one eye	79
11		Probing and Syringing of lacrimal sac- in both eye	159
12		Refraction	46
13		Indirect Ophthalmoscopy	77
14		Non Contact tonometry	58
15		Pure Tone Audiogram	198
16		Removal of foreign body From Nose	397
17		Removal of foreign body From Ear	265
18		Syringing (Ear)	191
19		Biopsy	529
20		Excision of lumps	2000
21		Suturing of small wounds	309
22		Removal Of Foreign Bodies	345
23		Gastroscopy	1984
24		Primary Suturing of Wound	345
25		Fingers (post slab)	298
26		Fingers full plaster	298
27		Figure of 8 bandage	596
28		Collar and cuff sling	300
29		Application of P.O.P Casts for Upper & Lower Limbs	728
30		Ultrasonic therapy	90
31		S.W. Diathermy	90
32		Electrical stimulation (therapeutic)	90
33		Muscle testing and diagnostic	82
34		Infra red	90
35		U.V. Therapeutic dose	67
36		Wax bath	86
37		Hot pack	90
Major Procedures			
38		Oesophagoscopy/foreign body removal from	2070
39		Exchange Transfusion	305
40		Normal delivery with or without Episiotomy & P. repair	9200
41		vacuum delivery	9919
42		Cesarean Section	16158
43		Manual Removal of Placenta	3968

44		Complete perineal tear-repair	2447
45		Exploration of PPH-tear repair	4025
46		Repair of post-coital tear/ perineal injury	4034
47		Diagnostic Curettage	2857
48		Colposcopy	1102
49		Dilatation of Stricture Urethra under G.A.	2300
50		Dilatation of Stricture Urethra under LA	1984
51		Close Reduction of Fractures of Limb & P.O.P without internal fixation	2990
52		Removal of Wires & Screw	2024
53		Removal of Plates	4761
54		Upper G.I. Endoscopy + Lower G.I. Endoscopy	1984
55		Endoscopic biopsy	397
56		Foreign body removal	1984
Imaging and Other Investigations			
57		ECG	58
58		2 D echocardiography	1380
59		Fetal Echo	1610
60		2 D TEE	1650
61		Stress Echo- exercise	1725
62		Occlusal X-ray	90
63		Abdomen AP Supine or Erect (One film)	150
64		Abdomen Lateral view (one film)	150
65		Chest PA view (one film)	70
66		Chest Lateral (one film)	70
67		ANC Sonography - Anomaly scan	150